

עין משפט
נר מצוה

[illegible]

רבינו גרשום

חשד אשמן. שאלמה איה
עשה לו פתחת חזק
למטה פתח הבול איה
עקשיו שיש לו פתחת
הדב הבת שיש הפותחת
אל רובם סם אלא אם
יהיה סם הבת: "סם"
איה מניב להבה הגרים
משום אלה פסיד הגרים
ויקחו בורות גרלים:
אל יבנן בורות לך
לישדה אחת, כי אם ליבנא
בלבד: והוצינן, אם רוצה
איה ורוע את דרך, איה
שיו לו רורם גרלים
גילוי וטולס הם שישירי
אל נדרם: גמנו, לו בית
דון: גמנו, לו הגד, גמנו
גמנו אל המסכן למחל
מרת שנתן לך שרלעת
שנתן גמנו לו ליבנן ליבנא
כסא בעשה כן: אסר כן
הדור אסר, סמאל, האסר
להבירי בקום איה המס
אני מוכר לך כל להשקט
סמנו בים השלחן נתון
לך: אם איה לחמה של
אמם המס, לומר, שיהא
אם אמות איה, איה מיכן
אסר, מיכן, נתון לו כל
השדה ורובא אסר למכור
לדוריו אל יצא לחן
רעשה מים גרדורם בלמור
באם ים תיקולן, שבעות
חצר סרדורין לשם כל
הבית ואינו גדול כל כך
נתון לו רותא מרת איה
אם המס: המס, איה
למי כי יש לו של
מכרן לו כל החשש
גרדורין: של שדה שנתן,
למי שאין: נישע את
מקום סמאלה משום
גרעטס מחללה, לחלול,

מחלוקין ומעלין עשר
לחוכה עד שמקלקלים הרים
באל טעיה הולות כדרכה
אל מוקת: שכלו אנפיה:
שנפלו מתקנה מאחי
שדה. שמכרו לו כל כי
שם קן נחיל לו אנפיה
לאם נפלו שוטטל בקרקע
וימקו לה אנפיה: ויטא
ליה. על השדה: מית דרך
אשפילו לארוע. כלומר אל
נפלו חורש שדי כי אם עס
נפלו משם אנפיה הקרקע
והשפילו גירדוהו חורק
המים ואין קן שפלו לתקן:
האם אפר קן שפא. לאו
היינו טעמא הרא דכי
עוץ אלא על מנת קן
יבטל עליו על השדה

המוכר פירות פרק ששי בבא בתרא

ותן לו שתי אמות לתיבה. לפי ספרים דגרסי ואמה יש לפרש ב' אמות לתיבה היינו להרחיב אמת המים שפה רחבה שמי אמות ומה שהיא קרויה אמה משום דעומקה אמה:

אמה מבאן ואמה מבאן ב' אמה לאו היינו ניגרא דניגרא

ממנו בהמקל (וי"ב דף
 ק"ז:) דבעינן ל' אמות ועוד דהכל קאמר
 ל' למד ונטען ולמד' וזרען והספ' פ"ה
 יאין וזרעין אותן אלא מרגה היינו יאור
 דפ"ה לעיל בצפון קנה (דף י"ג וס')
 גדול יותר שכל בני בקעה משקין
 ממנו שדות וצריך ל' אמות:
שמע מינה דלא עביד איניש
 דינא לנפשיה לפי איניש
 נתנס נקט גמתיי ססיה עורכת
 ויך הכינים חוץ שדהו ונתן להם
 יו' דאפילו נטלו לו כהנם מני כיון
 ילא עביד איניש דינא לנפשיה:
 כעין

בית הקילון אני מוכר לך נותן לו אמה אחת לתחצי אמה מכאן לאגפיה ואותן אנפיים מי זורעם רב בעל השדה זורעם רב נחמן אמר שמואל ^בבעל השדה זורעם לך שכן נוטעם ומ"ד נוטעם ^אאבל זורעם לא רב יהודה אמר שמואל יאמת המים שכלו אנפיה בידוע שלא כלו אנפיה אלא באותה שדה מתקין ליה מיך אשפלוה לארעיק אלא אמר רב פפא ^אשבעל השדה: **מתני'** ^במי שהיתה דרך הרבים נטלה ונתן להם מן הצד מה שנתן נתן ושליו לא אמות ^אדרך הרבים שש עשרה אמה ^בדרך המלך הקבר אין לה שיעור המעמד דייני צפורי אמרו **גמ'** ^אאמאי שלו לא הגיעו לינקוט ^בפורא וליתבי שמעת דנאנא לנפשיה אפי' במקום פסידא אמר רב זביד משמע נתן להן דרך עקלתון רב משרשיא משמיה דרבא אמר רב

מִיָּס אֶם יוֹרֵ. לִישָׁנָה אַחֲרֵיכֶם אָמַר בֵּית הַשְּׁלֵחִין אֵיזֵי מוֹכֵר כֶּךָ נֹתֵן לִי
יָבִיטוּ יַעֲקֹב בֶּר יֶקֶר וַעֲיָקֵר: אָמַר בֵּית הַפְּסִילוֹן. וְאִיכָּא דְלֹאמְרֵי ק
נֹתֵן לִי אָמַר אָחֵת לְמוֹכֵר לְהַרְמִינָן עַד אָמַר. לִ"א נֹתֵן לִי אָמַר
מִכָּל וַעֲיָקֵר: כַּעַל שְׂדֵה וְרֹעֶשׁ. דְּרַמִּי לְמַמְנִי דְּלֹאשׁ שִׁיעִידֵן לִי מִזֵּי
וְעוֹטֶסֶס. דְּלִימִי מִקְלָלֵן הָאֲנָפִיס שֶׁהַשְּׂרָשִׁים מַעֲמִיקִין הִרְבֵּה אִשְׁדֵּן לִי מִזֵּי
קִרְקַקְרַק מְגַלְגֵּלָה בַּשְּׂמִי: שְׁלֹו אָנָּפִיס. שְׁפִלָּה: מִזֹּחֹס שְׂדֵה. הַסְמָה
זֹחֶמֶת שְׂדֵה אֵילָן וְאֵילָן: וְלִימָא לִיֹּ. כַּעַל הַשְּׂדֵה מִי"ךְ אֲשַׁפְּלֵה
וְאִימָא הִי שְׁעַל מֵתָ כֵּן י' דְּקָסָם מוֹכֵר אָחֵת הַמֵּיִם גַּמְר וְיִקְסָה
לְמַחֲזֵה שְׂדֵה וְעו"פִּשׁ שָׁמָן לִי כִכֵּר אָמַר מִכָּלן וְאָמַר מִכָּלן לְאֲנָפִיס דְּלִימִי
הַמֵּיִם זֶי מַה שְׁמֵן לִי מִתְּחֵלָה אָמַר מִכָּלן וְאָמַר מִכָּלן לְאֲנָפִיס דְּלִימִי
זֶי וְרִיעָה אֲבָל בִּנְיָן אֵל כֹּל כִּי דְבֵר שֶׁמְכִידֵן אֵין לִי רְשׁוֹת לַעֲשׂוֹת שֶׁם אֲדִין
יֶדֶךְ הַרְבֵּיִם עוֹבֵרָה כְּפֹוֹר שְׂדֵהוּ. שְׁהוֹמָקוּ לַעֲבֹד שֶׁם מַעֲשֹׂל אֵין
מַעֲשֵׂל עֲבָשִׁיו וְהִי יֵם הַבִּינָה וְהִי יֵם לֵהֵם שֶׁזִּי דְרָמִי וְעוֹטֶס מַפְרָשׁ בְּנֵי
לְמוֹתֵם כְּרוּחַ עֲלֵה: י' אָמַר. בָּחֶס' שָׁמָן וְדֵף (ט.) נִפְקָל לִי מִמֶּגֶל
אֲחִירָה בָּחֶס' וְגַמְר מַלְפִּינִי לַעֲשׂוֹת לִי דְרָךְ וְלֵא יִמֵּין וְשַׁמְלֵא. וְכַפְסִי דְּרָמִי
לְבָנוֹ מֵאֲחִיו וְגַמְרִין (ו.) קְדָרִישׁ גְּדֵלְהוּ מִשַּׁל אֲחִיו כְּדִרְשִׁין גַּמְי (וְהוּרִישׁ דְּף ט.)
וְיִשְׁעוֹר. מִקְּתַת חֲכָמִים הִיא מִשּׁוֹס יֶקֶרָה דְּשִׁכְבִּי כְּלִמְרִינִי בְּגַמְרָה (ק.) וְ
הַדְרָךְ מֵאֲזוּלָה עַד סִיכְרָה. וְשַׁמְלֵא בְּעִינֵי דְהָא אֵין לִי שִׁיעוֹר דְּמַת
עַל גְּבִי תְּחֹלָה וְלֵא יֵיט וְיִמֵּין וְשַׁמְלֵא: אֵיזֵי בְּמִזְכֵּר דְרָךְ הַקֶּבֶל לְחַבְרָה
שֶׁעֲרֹס שֶׁם וַעֲיָקֵר: הַמַּעֲמָד. בְּגַמְרָה (ק.) מַפְרָשׁ: דְּרִינִי לְטוֹרִי.

[illegible][illegible]

תחת לו דרך בלמנע שדו: וכן
כספה ג'ו: דיון שהוא עושה לו
 היום כדל שעיבר בלמנע שדו
 הדבר ידוע שלא נמצא לו בריות
 אלא כמה שזכר לו הרבה: **מגין**.
 לקנות מירקות גינתו: **ולא יכנס**
מסוכה לשרה אחסר. כלומר לא
 יכנס במסכה לנכסו בשאין לך
 לו הגינה כלום אלא ליכנס דרך
 עליה לשרה אחרת שלו כדי לקצר
 את דרכו דמי הנכנסת מגין זה
 החילוק לא שיעד לו דרך אלא לתקן
 גינתו¹⁰ לנקוט פירותיה אבל למדי
 דאין צורך הגינה לא שיעד לו:
 והסיון זורע את הדבר. **דיון**
 דבבלמנע שדו הוא אן סדי לרע
 מאל לו הדבר מכל וכל שלא יוכל
 לזרע לש: מן הסד. אינו נפסד
 כל כך דמיון ממנו שנין הוא אן
 סדי דמסתמא מכל לו את כל הדבר
 לגמרי להיות מיועד להיכנס ולא
 לזרעה: וזה וזה אן רשאים לזרעה.

דמיון דמן הכל הוא לגמרי "יחודה
הילולך גרדא" גמ' אמה פיס.
גדולה כל להשקות בית השלמין את
מוכר כל צריך יתן לו שמי אמות
ורוחם שאם קלרה היא תיפסר בקרקע
ורחמינה עד שמי אמות כדי שיכלו
לכלל מים הרבה שזו שיעור להשקות
בית השלמין וגם נותן לו אמה נהשדה
מכלל אמות מבוא משני גדותיו כי
ליתן אמה רחוק אמות כל אמה

וְיָמֵי אֲמוֹת לְמוֹכַר שֶׁל שָׂדֶה לְתוֹךְ אֲגָפִים הָיוּ מִכָּאן וְלִהְיוֹת מִכָּאן. שֶׁמֶס
 וְהַשְׂקוּת בְּהִמּוֹת וְרִחִיטָה בְּגִדִים וְכֵלִים הוּא וְאִין גְּדוֹל כֹּל כֵּךְ
 לְשִׁפְחוֹ לְמוֹכַר שֶׁל קִרְקַע מוֹכֵר כּוּנֹן חָזִי אִמֶּה מִכָּאן וְחָזִי אִמֶּה
 עֵפֶר מִכָּאן הוּא יִשְׁטָרֵךְ לֹא הַפְסִידוֹ לְגַמְרִי כֵּךְ מְזֻלָּרֵן: כִּ"ט
 ח' א' שֶׁפָּחוּ אֲבֵל הָאוֹרְעִים מִתְּפַסְּטִים מִדּ בְּחוֹךְ הַשְּׁלֵשֶׁה וּמִתְחַלְתִּין
 לֵה: אֵלֶּה: אֵלֶּה בָּאוֹתָה שְׁמוֹת: מוֹקֶרֶשׁ שֶׁמִּשְׁפּוֹר הָעֵפֶר שֶׁל אֲגָפִים לְחוּץ
 וְדֶרֶךְ שֶׁגִּבְרוּ הָיִים וְשִׁטְפוּ אֲגָפֵיהֶן: אֵלֶּה אָמַר רַב פִּסְאָ. תֵּרֶךְ
 הַיָּם עֵפֶר שֶׁדִּוּר לְתוֹךְ אֲגָפִים שְׂכִילוֹ דְּמַהֲיֵן יִצְאֵל עוֹר שֶׁל אִם
 לְחֻמְרָן לְעִיל כִּיֹּן לֵהוּ מִתְקַן עֲדִיין מִעֲפֶר הַשְּׁדֶה. מִסֵּה אִם לֹא
 לְעַל הַשְּׁדֶה לְעִשּׂוֹת שֶׁ שׁוֹט תִּשְׁמִישׁ שִׁקְלוֹךְ הָאֲגָפִים אֵלֶּה נִטְעִינָה
 בְּנֵל הָאִמֶּה וְלִפְנֵים יַעֲשֶׂה בְּחוֹךְ שֶׁל מֵה שְׂרִילָה: בִּרְתִּנִי מִי שִׁיטָה
 בְּנֵל הַשְּׁדֶה שְׁנֵתוֹ לֹאֵם מִתְחַלֶּה אֵת הַדֶּרֶךְ: מֵה שְׁנֵתוֹ נָפֵן וְשִׁטְפוֹ.
 : דֶּרֶךְ יִסְדִּיר. הַמּוֹכֵר לְכַדְדוֹ דֶּרֶךְ בְּחוֹךְ שְׂדֵהוּ לְרִיךְ יִתְּנוֹ לֵה: ד'
 : מִכָּאן: דֶּרֶךְ הַחֵלֶץ אִין לֵה שִׁעוֹר. וְדִמְרָשׁ רַבִּי יוֹחָנָן: עֲשֶׂה שֶׁמֶס
 לְתוֹכָן: מִכָּאן: עֲשֶׂה ח' עֲשֶׂה ח' נִפְקָא לֵן מִקְרָאֵל. וְדִמְרָשׁ צִנְעִי דְּמַדְבַּח לְגַמְרִי
 וְכֵסֶן גְּדוֹל מֵאֲחִיו (וְיִקְרָא כֹהֵן): דֶּרֶךְ הַקֶּבֶר. כְּשֶׁטֻשְׁתִּין הַמֵּת לְקַבְרוֹ: אִין לֵן
 דִּינִן כְּבִמְנוּחַת (דף טו.) לְדִרְבִּישׁ לְנוֹחֵת הַרְבֵּה שֶׁל אִם שְׂמִיחָא מֵאֵל לֵה
 מִמִּיר דְּדִוּר הַתֵּלֶךְ לְפָרוֹן בְּגִיטִין הַפְסִידוֹ מִזִּין אֲחִירִים אֵלֶּה הַלֵּךְ
 לִגְלַת כִּי שְׂדֵהוּ מִמִּיר מִתְקַמְתָּה אִין לֵה שִׁעוֹר אֵלֶּה כֵּן מִזִּין הַמֵּת
 פִּרְשׁ: כִּיֹּם אֲרַבְּנָה קִבְיוֹ. בְּרִבּוּעַ אֵל וְלִמֵּד מִסְאָחִים בְּחֹלֵי הַמִּשְׁכָּן

היה קבץ נמצא בית ארבעת קבץ שלם ושלשים אמות ושני טפחים
שעט ויחסי: **בב' אמה' שלו לא הביעו.** כלומר למה לא תקיפו לו
הסידור הלאו דקנו? והו' פוסק על מה שדורס והלכך היה הדך שלכן
יכול להעמיד רבים בדן: **ניקוטו פורס.** מקל או רחם שקורין
ביד דינה לנפשה מחלחל דאית ליה פסידא כמה שעוצרין בחור
הו' ודרכם קנו לו והאי דקמי' לא הביעו היינו משום דרגילין קמי'
לנפשה: **ש"מ דלא עשה צדק.** כחמיה ולכן קיימא לו צבצא כמה
יורא פסידא: **גוירא עמדי יתן כו'.** כלומר לעולם עבד איניס דינא
קטן חממיה דלא ליהיו ידידיה אפילו היכא דנתן להם דרך ישר
דקירא דשומי' לא חממיה ולא קירא (פלי מד:) וחזו חכמים
דכיון דלא עשה ולא עשה עמיה הוא יחזיקו דרך שלו: **רב**
לו הגיעו ונקוטו פורס ולמידי דלא גזרינן שמואל יתן להם דרך
עקלתון ולקט לא הגיעו וגם שלו הפסיד דמפרש לקמן:

מסורת הש"ס

(א) לעיל פנה; (ב) ג"ז שם.
(ג) כ"ק סח; (ד) ושנת לטו.
(ה) סנהדרין כ; (ו) כ"ק שם.
(ז) פ"ר שנט, ערוך, (ח) כפ"ל
נטק; (ט) לו, (י) כפ"ל ליתא
חוקה, (י"א) פ"ר רש"ל.

הנהות הב"ח

(ב) רשב"ם ד"ה ח"ט ד' קמ"ן
ויד' ט"מ ח"ט ושלש אלמנות
וג' רבתי אצבעות ומשהו
והמשהו פחות מאחת
מכ' ברוחב אצבע הס"ד:

לעזי רש"י

פּוּרְקָא [פּוּרְקָא].
קלשון.

מוסף רש"י

לינקבט מזרא וליתבי. יקח
מקל יסב על דרך הראשון
דבא דינא הוא, דבא אחרת
מה שנתן נתן אלמא חילוף
מעליא די וברק כחא, דרך
עקלתון. דלא דינא הוא
(100)

בינו גרשום (המשק)

[illegible]

(ח) ל-5 לא היו נעמח
דחילתא אלא על מנת כן.